

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 „ — „

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 5.

A börze lélektana.

(K. Ö.) Miért csodálkoznánk azon, hogy a gabonatözsde egy reménybeli középtermés bázisán július eleje óta rendületlenül az árnyomás útjára lépett. A múlt heti országos csapás menyében lesz képes a spekuláció árnyomási törekvéseinek határt szabni, egyelőre meghatározni még nem tudjuk. A laikus józan észszel és logikával azt gondolja, hogy a múlt esztendei rendkívüli rossz termés eredményeihez hozzávéve az ideai termés kilátásokat, melyeket az európai gabonaexport államoknak a várható termés eredményekről közzétett kimutatásai sem lesznek képesek a baisse-spekuláció javára befolyásolni, okvetlenül be kell következnie annak az állapotnak, amikor a fogyasztás az aratás tényleges eredményének megfelelő árat fog fizetni. Csak hogy aki így gondolkozik, az nem ismeri a tőzsdei spekuláció alapelvét, mely abban nyilvánul, hogy az arbitrázs a logika követelményeivel homlokegyenest ellenkező szabályokat követ. A gyenge termés még nem elég a hausse-kezdeménnyezésére, ide országos csapások kellene, avagy oly aratási esztendő, amilyen a tavalyi volt.

Amíg a differenciális üzletek a világ összes gabonatözsdein eltörölve nem lesznek, addig mindig ki vagyunk téve annak az eshetőségnek, hogy közép vagy gyenge termések esetén gabonánkért nem kapjuk

meg azt az ellenértéket, a mely a gabonatermelést hasznóhajtó iparaggá tenné. Az árnyomási szándéknak a következménye, hogy a gabonatözsdeken az effektív üzlet alkalmazkodik a határidő-üzleti árakhoz s nem megfordítva, ami sokszor azt a különös jelenséget idézi elő, hogy a budapesti gabonatözsdeken olcsóbban lehet napi ár mellett vásárolni, mint a vidéki piacokon, mint ez most június közepe táján történt. Ha pedig az a sajnálatos eset adja elő magát, hogy rendkívül rossz termések vannak s az árak a spekuláció minden erőszakossága dacára felszöknek, ebből a gazdának — nem lévén mit eladni — semmi haszna.

A határidő üzleti játék tehát állandó veszedelmét képezi a mezőgazdaságnak, mivel lehetővé teszi az árfelhajtást s árnyomást, melyet a szolid gabonakereskedelem nem ismer s mely csak azért lehetséges, mivel mind a blanko-eladók, mind a blanco-vevők abban bizakodnak, hogy az árut sem átadni, sem átvenni nem kell. A ritkább esetek közé tartozik a mesterséges árfelhajtás, a corner, a milyent az amerikai buzakirály Leiter produkált. Csak hogy a cornernek alapja a rossz világtermés, mely magában véve is elégséges tényező az árak felhajtására. Ha ezt a körülményt egy mérész spekuláns kitudja s ki meri használni, az árak oly szertelen emelkedésnek lehetünk tanui, milyent Leiter cornerja idézett elő, ki a chicagói gabonatözsde az árakat 90 centtől 185 centre hajtotta fel. Csak hogy a corner, mely

erkölcsi szempontból nem jobb a baisse-spekulációnál, ritkán effektíválható. A termináltözsdek történetében Leiter cornerjén kívül még bizonyos Hutchinson cornerjét emlegetik, aki 1888-ban ugyancsak a chicagói tőzsdén a szeptemberi búzát 89³/₄ centről 200 centre hajtotta fel.

A határidő-üzleti spekulációban azonban a gyakori a mindennapi dolog a baisse. A közép, sőt gyenge termés is elég jó a baixespekuláció kezdeményezésére, mert amit a termés jószágban kívánni valót hagy, azt a baisseierek praktikákkal pótolják. Sokan csodálkoznak azon, hogy a buzaspekulánsok legnagyobb része baisseista. Az amerikai tőzsdéken az operators-ök, az európai tőzsdéken az arbitrageur-ök kilencztized része baisseierek és ennek az arányszámnak megfelelően a határidőre szóló üzletek 98%-nál a differenciák fizetésére lesz a főszűly fektetve s csak két százalék kerül tényleges lebonyolításra. Eszök ágában sincs az áru szállítása vagy átvevése. A spekulánsok régen tudják, hogy a legegyszerűbb s a legkisebb kockázattal járó spekuláció a határidő piacon az árak lenyomására spekulálni. Mert míg a hauszenál a fedezés óriási kockázattal jár, a baixesenál igen könnyű dolog. Valaki tesszem azt, nagy mennyiségben ad el papirosbuzát, ha ez érezhető nyomást gyakorol az árak, piacra dob egy a blanco-üzlethez aránylag csekély effectív árut s mivel hogy az árhanyatlás következtében az áru senkinek sem kell, ha csak tetemes ár-engedmények mellett van, a spekulánsnak

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A pápaszem átka . . .

Angolból* ford: Giulio Luncasproni.

Ha valaki oly szerencsétlen, hogy kénytelen pápaszemet hordani, (mint a több közt e sorok írója) a nyomoruság egész új világa tárul föl előtte. A pápaszemek minden fajtája fénykerülő, gyáva jószág. Ebben a tekintetben még a gyufán, vagy a kamara-kulcon is tultesznek. Megboldogult Newton Izsák kiszámította, hogy annak eshetősége, hogy egy asztalra vagy párkányra letett szemüveget tíz perc múlva megtaláljuk ugyanott, kisebb, mint kettő a százban. A pillanatnyi szemüvegek mihelyt letevesztjük azokat, rögtön rejtekhelyet keresnek s oly nagy a ravaszáguk, hogy csalhatatlan ösztönnel oly helyet keresnek, ahol legkevésbé található meg.

Ott van például annak az embernek kétségbevonhatatlan, autentikus esete, aki ebéd közben tányérja mellé helyezte szemüvegét s hosszas keresés után estefelé megtalálta azt a leveses tál mélyén. Vagy például egy másik szerencsétlen emberé, aki kész volt megesküdni rá, hogy jobboldali zsebébe tette szemüvegét, ahonnan azonban csaknem rögtön rá eltűnt s két nappal később azöveg nővére kötő zsebéből került elő. Ha valakinek csak egy pápaszeme van, ébrenlétének nyolczad vagy ötöd részét annak keresésével tölti el. Ez az oka annak is, hogy a szemüveg viselőknél, — fér-

fiak vagy nők az egyre megy — változhatatlanul szürke a hajuk. No aztán ami azokat illeti, akik két rendbeli pápaszemet viselnek, az egyikét olvasásra, a másikat messzebb látásra, azoknak vagy egészen galambfőhár a hajuk, vagy pedig egyáltalában eltűnt koponyájukról.

Ezrekre megy azon urak és hölgyek száma, akik azzal akarják ellensúlyozni a szemüveg gyakori és számtani pontosságú eltűnését, hogy még egy példányt szereznek. Ismerek egy urat, aki kénytelen lévén két rendbeli szemüveget tartani, egyet az olvasásra, egyet kerékpározó hölgyek fixrozására* — annyit szenvedett azok meg-megújuló eltűnése miatt, hogy mindkét nemből hárommal látta el magát, azaz összesen hat darabot tartott. Aminek aztán az lett a következménye, hogy most már de semmi körülmények közt meg nem leli azt fajtát, amelyekre éppen szüksége van. . . .

Annak bizonyosságául, hogy teljesen hiába való minden eszköz és rendszabály az elrejtő szemüvegek csalfasága ellen, fölemlíthetjük még, hogy ugyanez az ur külön belső zsebet csináltatott kabátján kizárólag pápaszeme számára. Azonban legtöbb esetben nemesak hogy nyoma sincs benne a pápaszemnek, hanem csak úgy duzzadt tolkéstartól s más egyéb tárgyaktól, melyek éppen nem segítik elő a meggyöngyült látóerőt.

Bátran elmondhatjuk, hogy nagy hiba

* Nem irigyeljük az illető izlését, tekintettel arra a szomorú látványra, amelyet némely nem éppen sylphid termetű hölgy nyújt a haladó köztörűn.

két szemüveget tartani. Két szemüveg mindig biztosabban elrejtőzik mint egy, magában Valószínűleg összejátsszanak s így játszák ki a zsarnok birtokosát. Barátom legelőbb a hat szemüveg birtokosa igen gyakran elveszti egyszerre mind a hatot. Akik valaha tanui voltak annak a forradalomnak, amelyet egy hiányzó szemüveg keresése támaszt a háztartásban, némi halvány fogalmat alkothatnak maguknak arról is, milyen lehet a rend abban a házbán, ahol egyszerre a család minden tagja uymozza, keresi az elveszett hat szemüveget. . . .

A csalfa szemüvegnek a gomblyukhoz zsinórral való megerősítése csak azt eredményezi, hogy vagy az üveg török össze hozzáütődve az ajtó-kilincshez, vagy a zsinór szakad el s ilyenkor mindkettő tönkre megy. Egyetlen módja a szemüveg el nem vesztésének az, ha valaki le nem teszi az orráról soha. De ennek is megvannak a maga kellemetlenségei. Nagyon nehéz dolog föltett szemüveggel tisztességesen megmosakodni, az alvás közben is fönttartott az éj sötétében csillogó szemüveg pedig annyira megijesztheti az éjfél betörőt, hogy ez több méltón panaszt emelhetne a hatóságoknál némely ravasz birtokosok átkos agyafurtsága ellen, melylyel őket joaik gyakorlatában háborgatják. Azonfelül csipetfőt, vagy monoklit egyáltalában nem lehet fönttartani éjszaka. A szemüveg elvesztése az elkerülhetetlen bajok közzé tartozik s a miatt, némely képzelődő balga gavallérok tanácsa szerint némely talán nem is bajlódának vele. Mintha bizony az, hogy valamely baj elkerülhetetlen, nem lenne talán elég ok arra, hogy bajlódjanak vele.

* Public Opinion, March 25. 1898..

száz alkalma van, hogy blanko-üzletét fedezhesse. Az effektív üzlet pedig alkalmazkodván a határidő-üzlethez, a határidő-üzleti játékban oly veszedelmet látunk, mely a gabonatermelő államok gazdasági exisztenciáját képes koczára tenni.

Ennek korrektívumát csak a differenciális üzlet eltörlésében látjuk, mely amíg fenáll, már természeténél fogva a gazdának nehéz munkáját fosztja meg igazságos értékétől, közvetve pedig a földmivelő államokat teszi a nemzetközi nagy tőke adófizetőjévé.

Katholikus tanítóképző-intézeti tanárok kongresszusa.

Egerben f. hó 2-án ültek össze tanácskozássra a katolikus tanítóképző intézeti tanárok, hogy a kongresszuson egyet-mást megbeszéljenek. A küldöttek *Samassa* egri érsek vendégszeretettel élvezik. A kongresszus programját az egri *»Népiskolai Tanügy«* a következőleg jellemzi:

»A katolikus tanítóképzés nevezetes fordulóponthoz jut a következő napokban. Meglehet, hogy éppen most tesszük le a határkövet a múlt és a jövő katolikus népoktatása közé. A múlt bizonyos mértékű tespedését s a jövő remélt haladását e határkö fogja jelölni. Nagy munka áll előttünk. Egy folyton erősödő és támadó falansz ellen kell nekünk építenünk olyan szilárd várat, a mely a legerősebb vihart is képes legyen kiállani. E szilárd vár a munkálkodásnak közös tere a *»Katholikus tanítóképző tanárok országos egyesülete«* lesz. Ezt alkossuk meg közös jó akarattal. Ez az egyesület lesz a mi védőbástyánk, ez lesz a katolikus tanítóképzők nevelő anyja és gyámolító atyja.«

A nagyváradai kath. tanítóképző intézetet *Nogely* István cz. kanonok, képezdei igazgató képviseli a kongresszuson.

Az önálló vámterület felállítása.

A magyar nemzet egy jó részének hosszú évtizedek óta élénk vágya, óhajta: az önálló magyar vámterület valószínűleg megvalósul. A magyar kormány a parlamenti szünet során készült eleget tenni a képviselőház utasításának, hogy tegye meg a szükséges előkészületeket az önálló vámterület megvalósítására. Ugy hírlik, hogy *Lukács* László pénzügyminiszter július 14-ére értekezletet hív össze, hogy megvitassa azokat az elvi szempontokat, melyek irányadók volnának az *önálló vámtarifá* megállapításánál. A tanácskozásban részt vesznek: a pénzügyi, kereskedelmi és földmivelési miniszteriumok kiküldött tisztviselői, az ipar- és kereskedelmi kamarának, az országos iparegyesület és az országos gazdasági egyesület megbízottai, továbbá néhány országgyűlési képviselő. A kereskedelmi miniszter már bekérte az illetékes tényezőktől a javaslatot arra nézve, hogy minő alapon s tételtől-tételre milyen magas vámilletékekkel terhelhetők meg az egyes behozott árucikkek. A nagyváradai kereskedelmi és iparkamara szintén beküldte terjedelmes véleményét a vámtételek megállapítására nézve a miniszterhez.

Kik aratnak Magyarországon?

Gondolnád kedves olvasó, hogy talán a paraszt, aki szántott, kerges tenyerekkal ápolta az elvetett magot s végre — természetesen fáradsága után gyümölcsöt is akar — az arat. Naivság! Az biz nem arat, sem a gazda, külö-

nösen a jelenlegi termésviszonyok mellett, hanem csak megolajozza az emberi gepet, hogy ne kopják és forogjon tovább-tovább.

Hanem van egy másik fajta aratás Magyarországon, ahol nincs szántás, nincs művelés, hanem csak ocsút szórnak szét és arany burjánzik fel, melyet már glace keztyűvel lehet learatni bársony székeken ülve s nem a nap égető sugarai alatt hajnaltól napestig fáradságos munkával. Ezek a pompás aratóhelyek pedig a bankhivatalok igazgatóságai, melyek a szabad meggyőződés árán mindenki által megszerezhető, de csak másik hivatal mellett mellékfoglalkozásként gyakorolhatók. Egy fizikai személyben találkozik tehát össze egy nagy tiszteletben, de kevesebb jövedelemben részesülő hivatal és mellékfoglalkozásként egy, két . . . bankhivatali igazgatóság.

Ime egy-két ilyen Eldorádó:

Lánczy Leo kereskedelmi bankjánál		
12 direktor kapott — — —	219,483	frt
A Hazai Takarékpénztárnál 10 direktor	209,996	»
Széll Kálmán Jelzáloghitelbankjánál		
6 direktor — — — — —	126,270	»
Ugyanannak Leszámitoló bankjánál		
11 igazgató — — — — —	53,461	»
Hieronimy Agrárbankja 11 direktornak fizetett — — — — —	75,000	»
Tisza István Ipar- és Kereskedelmi bankja 10 igazgatónak — — —	23,459	»
Hegedüs Ganz-gyára 8 igazgatónak	84,436	»
A salgótarjáni kőszén-bányák osztaléka volt — — — — —	113,444	»
Az egyesült budapesti takarékpénztáré	70,930	»
A központi takarékpénztáré — — —	55,557	»
A Bankgyesületé — — — — —	50,566	»
A Hazai banké — — — — —	48,651	»
Az Orsz. zálogház részvénytársaságé	40,834	»
Az Iparbanké — — — — —	23,746	»
A Rimamurányi vasműveké — — —	49,601	»
A Petróleumgyáré — — — — —	39,030	»
A Kőszén- és téglagyáré — — —	31,725	»
Az Egyesült gőzmalmoké — — —	63,817	»
Az Erzsébet-malomé — — — — —	20,183	»
A Magyar ált. biztosítóé — — —	60,225	»

stb. stb., a végösszeg 1,661,645 forint. Igen érdekes egy ilyen carriert végignézni, mely kezdődik egy kis miniszteri segédfogalmazói álláson, a főispánság, a másodiknál már ömlenek a főnti jövedelmező igazgatóságok és egy nyugalmazott miniszter már uralja a helyzetet. Van olyan merészröptű emberek, akik mindjárt egy kormányparti képviselőségen kezdik, elébe vágva így sok-sok törekvő és nem kevesebb igényekkel rendelkező egyéneknek.

Ezek aratnak most Magyarországon!

A háború.

— Cervera hajórajja nem semmisült meg. —

A jankék rendesen azt táviratozzák a harczaikról, ahogy szerették volna ha sikerül, de rendesen nem úgy sikerül. Most egész más kép tárul elénk a több felől érkező táviratokból. A spanyol hajóhad ki futott a kelepczéből s bár sérüléseket szenvedett, de el tudott menekülni az amerikaiak elől. Az amerikai száraz földi csapatokra is melegebb napok következnek. Eddig is 22 ezer emberük harczott 2000 spanyollal és pár ezer embert veszítettek elég csekély előnyért. Most három nagy spanyol csapat megyen a harcra, ami döntő lesz, ha úgy harcolnak mint idáig. A legújabb tudósítások ezek:

Budapest. július 5. (Saját tudósítónk távirata.) Madridból jelentik: (Este 7 óra 30 perc.) S a n t i a g o d e C u b á b ó l

érkezett hivatalos távirat szerint Cervera hajórajja egy óra hosszat tartott tüzelést folytatott az ellenséggel, azután eltűnt nyugat felé, üldözve az amerikai hajóhadtól, a mely öt pánczéloshajóból és több kisebb hajóból állott. A spanyolok két torpedó-zuzó hajót veszítettek. Az amerikai csapatok főparancsnoka felszólította Santiago de Cubát, hogy adja meg magát, különben bombáztatni fogja a várost. Holnap délelőtti 10 óráig időt adott, hogy az alatt az idegenek, az asszonyok és a gyermekek eltávozhassanak a városból. A spanyol parancsnok azt válaszolta, hogy az ő kötelessége azt parancsolja, hogy a helyet megvédelmezze.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Madridból jelentik: (Éjjel 11 óra 30 perc.) S a n t i a g o d e C u b á b ó l érkezett hivatalos távirat kifejezi a spanyol csapatok köszönetét a regens-királyné szerencsekívánataiért. A csapatok kijelentik, hogy csak kötelességüket teljesítették. Linares tábornok sebének gyógyulása rendes lefolyású. Bustanante, a spanyol hajóraj vezérkari főnöke megsebesült.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Madridból sürgönyzik: (Hajnali 3 óra.) Blaneo tábornok hivatalos távirata megerősíti, hogy Cervera hajórajja eltávozott Santiago de Cubából és keresztül tört az ellenség sorain. Délelőtti 11 órakor Cervera a legnagyobb sebességgel nyugat felé indult.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) New-Yorkból távirják: Az *»Ewemina Telegraph«* jelenti Santiago de Cubából: A spanyol hajók, élükön a tengernagy hajójával, elhagyták a kikötőt és a part mentén nyugat felé mentek. Az amerikai pánczéloshajók valóságos golyózáport röptettek utánuk. A spanyolok viszonzták a tüzelést. A *»Cristobal Colon«* és az *»Almirante Aquendo«*, valamint a *»Vizcaya«* spanyol hajóknak vissza kellett vonulniok a part felé. Az amerikai hajók közül csupán a *»Gloucester«* sérült meg.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Madridból jelentik: (Hajnali 2 óra 16 perc.) A Fabra-ügynökség jelenti, hogy a miniszterek, a kik éppen minisztertanácsot tartottak, a tanácskozással való távozásukkor kijelentették, hogy Cervera hajórajáról nem tudnak egyebet, mint a mit a hivatalos távirat közöl. Arról sem tudnak, hogy az amerikai segédcapatok megérkeztek volna Filippi-szigetekre. A hadügyminiszter kifejezte azt a hiedelmét, hogy Cervera tengernagy utban van Havanna felé.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Vasárnap délután 10 mérföldnyiről Santiago de Cubától keletre kelt távirat azt mondja: Cervera tengernagy karján megsebesült és a *»Gloucester«*-en van, mint fogoly.

Az *»Evening World«* szerint Cervera a kirohanás okának azt mondja, hogy inkább felveszi a harc kockázatát a nyílt tengeren és küzdve esik el, sem hogy a kelepczében lelje halálát.

Budapest, jul. 5. (Saját tud. táv.) A Fabra-ügynökség jelentése szerint a tengerészeti miniszter meglegedését fejezte ki a felett, hogy Cervera hajórajja Santiago de Cubát elhagyta. A spanyol

hajóraj meglepte Sampson tengernagyot, akinek 5 legjobb hajója a spanyolokat oldalról követte és megtámadta. A Playa del Este-ből jövő és a spanyol hajóraj elsüllyedésére vonatkozó amerikai jelentés alaptalan. Különben is Playa del Este egészen más irányban fekszik, mint a melyben Cervera hajórajja haladt. Pando tábornok még mindig Havannában van. Pareja tábornok és Escario és Mario ezredesek segédcsapatokat vezetnek Santiago de Cubába.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Washingtonból sürgönyzik: Long tengerészeti miniszter táviratilag üdvözölte Sampson tengernagyot, Miles tábornokot és Shafter tábornokot is. A hadvezetés azt kívánja, hogy a spanyol tengerparton a legfontosabb pontokat lehetőleg rövid idő alatt bombázzák, mert a legutolsó 24 óra eseményei e tervet nagyon megkönnyítették. 6 üteg és több mint 4000 ember van útban, hogy Shafter seregéhez csatlakozzék.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) Hongkongból távirják: Manila városát ma úgy a szárazról, mint a tenger felől megtámadják. Az »Uloa« kapitánya 300 tengerész katonával megszállva tartja a Malate-erődöt.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) A Fabra-ügynökség jelenti: Sautiango de Cubából érkezett távirat szerint Cervera hajórajja a hadi célokra felszerelt postahajókkal elhagyta a kikötőt. Az utolsó hójót, egy torpedó vadászó hajót, vagy a »Furor«-t, vagy a »Pluton«-t, egy ellenséges ágyugolyó eltalálta és elsüllyedt. A hajóraj többi része folytatja útját.

Egy örült anya rémtette.

— Saját tudósítónktól. —

Borzalmas esetről értesít *tenkei* levelezőnk. Egy elmeháborodott, szerencsétlen anya szörnyű tettéről van szó, aki az üldözési mánia szörnyű kényszere alatt gyilkossává lett saját gyermekének.

Anná' szörnyűbb az eset, mert a végzetes elmeháborodás előidéző oka a nyomorúság és az inség volt. Ez a rettenetes két rém fojtotta meg a szegény asszony lelkében a szegények egyetlen erősségét: a jobb jövőbe vetett hitet, az örök irgalma Istenbe helyezett bizodalmat. A rettenetes nyomor üzte a mindent megemésztő téboly szörnyű örvényébe, ahol az ember legnemesebbje, az anya is mehtagadja önmagát és előli azt, aki szívének legdrágább: egyetlen gyermekét.

A borzalmas esetről szóló részletes tudósításunkat a következőkben adjuk:

A nyomorúság karmai között.

Egy földhöz ragadt szegény napszámos ember, Gábor Tógyer, nagy inségben, de békeségben élt együtt feleségével és három tagból álló családjával.

A szegénység, meg a sok nélkülözés nem csüggesztették el a derék, munkabíró embert. Két keze munkájával, a könyörületes Istenbe vetett erős bizodalmával csak megkereste nap, mint nap a mindennapi kenyérre valót.

Hej, de ahol három éhes poronty sirt-ritt a kenyérért, ott bizony a szegény napszámos ember két munkabíró karja nem éppen elégszámó!

Igy azután nagyon is meggyülemlették a sötét, fekete felhők a rozoga gunyhó felett. Különösen a mostani nehéz és drága viszonyok

között vált nagyon keservesre a szegény család állapota.

Hiszen dolgozott Gábor Tógyer, annyit, a mennyit munkás két keze csak megbirt. Am a háznál csak keservesen ment a gazdaság. A feleség, akinek legkisebb, legjobban féltett apró csecsemője, a 7 hónapos kised, unos-untalan dolgot adott, mely táplálékot kért, bizony nem tudta a szegényes háztartást úgy ellátni, amint azt földhöz ragadt szegény embernél kell, hogy látszata is legyen.

A nyomorból a tébolyba.

Csoda-e, ha ilyen keserves anyagi viszonyok között a szegény gyöngye asszony lelki ereje összeomlott? csoda-e, ha a jobb jövőbe vetett bizodalma a kétségbeesítő jelen kinos tépelődései alatt meggyengült és a helyett, hogy — mint férje — a végtelen irgalma örök Mindenhatóba vetett erős hitével szembeszállt volna az ijesztő inséggel, megtört, megingott a sorscsapások alatt?

Pelle Floáre, mert ez volt a szegény asszony leánykori neve, hát úgy lassanként elvesztette a lelki egyensúlyt. Megháborodott elméje. És mivel mindenütt csak a nyomorúság üldöző rémképét látta maga körül, a legrettenetesebb lelki betegség, az üldözési mánia vett erőt lelkén.

Minden élő emberben halálos ellenséget látott, aki az ő erkölcsi és anyagi romlására tör. Sőt a legutóbbi napokban már oda fajult képzelgése, hogy az emberek meg akarják őt ölni, mert hiszen mindenki halálos ellensége neki és vesztére, romlására tör.

Üldözve a rémektől.

E hó 2-án történt, hogy Gábor Tógyer — szokása szerint — elment kora reggel egy falujabeli gazdához napszámba.

Ugy déltájban felkereste őt neje, aki karján hozta csecsemőjét, a 7 hónapos kisedet és sirva panaszkodott férjének:

— Bujtasson el kigyelmed, mert meg akarnak ölni!

A szegény ember azután vigasztalóra fogta a dolgot, hogy így édes lelkem, úgy édes szívem, csak erigy haza, osztán jó lesz minden, majd megvédelek én, lelkem!

A szegény elmeháborodott asszony látszólag megnyugodott és hazament.

A rémtett.

Am a nyugodt távozás, a látszólagos lecsitulás csak álszín volt. Az örültek kimagyarázhatatlan tettetése nyilatkozott meg itt is.

Mikor a szerencsétlen anya férjétől távozott, már megfogamzott megháborodott elméjében az örületes, szörnyű terv.

El akarta pusztítani legkedvesebbjét, legkisebb gyermekét, s vele együtt magát is, hogy megmeneküljön azon gyilkos üldözöktől, kiket megzavart elméje, mint rögeszméket folyton előtte mutogatott.

Alig is ment vagy 80—100 lépésnyire férjétől, midőn egy vízfelfogó-gödörnél megállott. Megállott néhány pillanatra; talán a gödör mélységét mérlegelte.

Azután, erősen magához szorítva kisedét, beleugrott a gödörbe.

Mikor a víz összecsapott feje fölé, az életfenntartás ösztöne mégis csak rémes sikoltást csalt ki belőle.

Erre lett figyelmes azután a férj, a ki rohanva sietett felesége segítségére.

Ki is huzták a szerencsétlen asszonyt a gödörből. **De a kised ekkor már halott volt, megfulladt, mert hiszen a víz alá tartotta őt a boldogtalan asszony, görcsös erőszakkal.**

A szerencsétlen asszony még ekkor sem engedte el halott gyermekét. Vad kétségbeeséssel szorongatta kebléhez és sirva kérte az összefutott bámész népet, hogy mentsek meg őt és gyermekét.

A hivatalos eljárás.

Az esetről nyomban értesített *tenkei* járásbíróság vizsgálóbírója a gyermek hulláját — orvos törvényszéki boncolás után eltemette; az élőhalott anyát pedig beszállította a nagyváradi kir. ügyészség rabkórházába.

Megrázó végjelenet.

Igazán megrázó és szívfacsaró jelenet volt, midőn tegnap délután beszállították a kir. ügyészséghez az örült anyát. A fiatal, alig 30 éves asszonyt a lefolyt események valósággal öreg anyókévé tették.

A szencsétlen asszony *sirva kért a kir. ügyészségnél mindenkit, hogy védjék meg és ne engedjék megölni, majd másik pillanatban könyörgött, hogy engedjék haza gyermekéhez, hogy azt megszojtassa.*

TÁJÉKOZTATO.

- Julius 6. Közegészségügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
Julius 6. A keresk. kamara teljes ülése d. u. fél 3 órakor.
Julius 7. Nagyvárad város jogügyi szakbizottságának ülése d. u. 3 órakor.
Julius 7. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Julius 8. Pénzügyi bizottság ülése a városházán d. u. 3 órakor.
Julius 14. Városi közgyűlés d. u. 8 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Előfizetési felhívás!

Nem egy-két esetben történt már, de különösen a Zola féle hecczcek idején tűnt ki, hogy mily óriási része a sajtónak szolgál érdek csoportokat. Eme hecczcek idejében minden honi tárgy értéktelenné vált s nap nap mellett olyan átkozódás és elkeseredés rít le a lapok hasábjairól, mintha alkotmányunknak esett volna ki az alapja. Pedig csak arról volt szó, hogy messze idegenben, három birói fórum egybehangzó ítélete folytán elmarasztaltak egy bűnöst, ami kellemetlen egy hatalmas érdekcsoportnak.

Kevés lap mert akkor elfogulatlanul szólani és emancipálni magát a hecczektől, mert kevés a független lap.

A *Tiszántul* ezen időben is, vagy bármely heccz idején megtartotta objektív álláspontját, mert független pártok és klikkektől s mindig nagy súlyt fektetett arra, hogy barát vagy ellenségről egyaránt szenvedély nélkül, — őszintén írjon.

Természetes, hogy egy független lap sok nehézségekkel küzd, mert pártok, klikkek nem támogatják, de lehetetlen, hogy tért ne foglaljon.

A *Tiszántul* IV. évfolyamát futja most s ez idő alatt képes volt régebbi lapokkal versenyt tartani, az olvasók táborát maga köré csoportosítani és folyton több tért hódítani az által, hogy adott programját teljesen beváltja.

A politikában pártoktól függetlenek vagyunk. Ha azt látjuk, hogy a kormány intézkedése igazán az ország javát akarja előmozdítani, nem habozunk támogatni azt. De ha törvényben gyökerező jogainkat támadja, ha a kath. vallás ellen tör, ha az ország és polgárainak javával ellenkezik: — nem késünk felemelni tiltakozó szavunkat.

Az iparos és gazdaosztály érdekeinek védelme a nemzetközi tőke tulajkapásai ellen, a tisztességes munka és a munkások védelme a hazátlan szociál-demokrácia jogtalan követeléseivel szemben — a mi programunknak lényeges részét képezik.

Hazafias nemzeti és vallásos szellem minden irányban a mi jelszavunk.

Társadalmi, megyei és városi ügyekben nem klikk, sem magán érdeknek helyet nem adunk.

Költséget és fáradságot nem kímélve azon iparkodunk, amint tettük eddig is, hogy a főváros, a külföld, a vidék eseményeiről idejében, hiven, lelkiismeretesen és részletesen értesítsük olvasóinkat. Országgyűlési és távirati tudósításainkat a vidéknek egyetlen lapja sem mulja felül.

A jó irányú szépirodalomnak előmozdítása gondoskodásunk és áldozatkészségünk kiváló tárgyát képezi.

Meggyőződhetett a közönség, hogy kiadóhivatalunk mily nagy áldozatot hoz, midőn ily magas színvonalon álló lapot ad olvasói kezébe. És azért remélhetőleg méltányolni és támogatni fogja ebbeli törekvését kiadóhivatalunknak és szerkesztőségünknek.

Bizalommal lépünk azért az új évnegyed elé s kérjük olvasóink és előfizetőink szives pártfogását.

Előfizetési árak a következők:

Helyben kiadóhiv.-ból átvéve:	Helyben házhoz hordva:
Egy évre 8 forint.	Egy évre 10 forint.
Negyedévre 2 forint.	Negyedévre 2 irt 50.

Vidékre:

Egy évre 12 forint.	Negyedévre 3 forint.
---------------------	----------------------

A „TISZANTUL” szerkesztősége és kiadóhivatala.

UJDONSÁGOK.

* A bibornok Zichy Nándor grófnak.

Zichy Nándor grófnak félszázados bölcsészeti tudori jubileuma alkalmából dr. Schlauch Lőrincz bibornok-püspök a következő üdvözlő sürgnyt küldötte a nemes grófnak:

Nagyméltóságu

Zichy Nándor gróf urnak.

Budapest.

Félszázados bölcsészeti tudori jubileuma alkalmából tiszteletteljesen szívem egész melegével köszöntöm Nagyméltóságodat, kinek érdemgazdag élete bizonyítás, hogy Istenért, hazáért, királyért dobogó szívét azon bölcsesség lelke vezérli, mely a Szentlélek ajándékai közé tartozik.

Schlauch Lőrincz,
bibornok.

* A tábori püspök Trencsén-Teplitzben.

Dr. Belopotoczky Kálmán tábori püspök, nagyváradi kanonok, aki a mult őszön oly szerencsétlenül esett el, hogy lába zúzódásokat szenvedett, betegségének gyógyítása végett három heti kúrára Trencsén-Teplitzbe utazott.

* **Szent-Erzsébet-rend.** Királyunk Ő Felsége, ötvenéves uralkodói jubileuma alkalmából Magyar Szent Erzsébet és Erzsébet királyasszonyunk nevére női rendjelet alapít. Az új rendjel a női erények jutalmazására fog szolgálni. Tudvalelő, hogy eddig nők számára semmiféle rendjel nem létezett; csak a csillagkeresztes hölgyek voltak, de a csillagkereszthez nem annyira érdem, mint inkább előkelő származás kívántatik. Az Erzsébetrend minden arisztokratikus jelleg nélkül, kizárólag a női érdemek jutalmazására fog szolgálni.

* **Bizottsági ülés a megyeházán.** Biharvámegye közegészségügyi választmánya tegnap délelőtt rövid ülést tartott, a melyen egyetlen megkeresését intézték el a főispánnak. A biharmegyei járásban megüresedett járásorvosi állásra beérkezett pályázatokat tette át a főispán, hogy vizsgálják felül, meg van-e a pályázóknak a törvényben előírt képesítésük. Két pályázó vandr. Pálfi István és dr. Weisz Jónás orvosok, kiknek a pályázatai kellően fel vannak szerelve s mindkettőnek a tiszti-orvosi vizsgálatról megfelelő okmánya van.

* Nagyváradiak a könyvtárnoki kurzuson.

Fraknói Vilmos cz. püspök, váradi kanonok, mint a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelője a vidéki könyvtárnokok kiképzetése céljából tanfolyamot szervezett, mely tegnap nyílt meg a fővárosban. A kurzusra a nagyobb könyvtárakkal bíró szerzetes rendek s a nagyobb protestáns kollegiumok ki küldötték könyvtárnokaikat, hasonlóképpen a veszprémi püspök. Akultuszminiszter is küldött négy tanárt, köztük: Dr. Molnár Imre n.-váradi jogakadémiai ta-

nárt. Fraknói püspök pedig a tanfolyam paleografiai kurzusára (oklevelek kezelése, levéltárak rendezése) városunkból Dr. Némethy Gyula theologiai tanárt, a biharmegyei muzeum titkárát vitte fel. A paleografiai tanfolyam e hó 12-ig tart, a könyvtárnoki pedig 15-én kezdődik.

* **A kassai püspök műkincsei.** Kassán érdekes tárgyakból amatőr kiállítást rendeztek. E kiállításnak főkésségei festmények és egyéb tárgyak, melyeket a püspök ur állíttatott ki. A festmények között vannak azok az olajfestésű virágcsoportok, melyeket maga a püspök festett és a melyek már egy bécsi kiállításon is nagy elismerésben részesültek. Igen kedvesek a püspök akvarell festései is. Képtárából szintén több becses tárgyat küld el a püspök. Így Tiziannak egy ötvenéves korabeli arcképet Tintoretto-tól, II. Rákóczy Ferencz egy ifjúkori arcképet és II. Lajos magyar király nejének, Mária Annának arcképet. A püspök egyéb műtárgyai között érdekes egy etrusk-váza, a rómaiak őskorából, melyet Róma közelében ástak ki, továbbá a felfeszített Megváltónak egy bronzból készült alakja, mely bizanci munka szent István korából és a melyet bodrogközben Mező-Kövesden találtak. A kiállításra kerülő emlékek közül szent Bernát mise-mondó ruhája, szent Gelázus püspöki süvege — mely a kilenczedik századból való — és szent Ottó püspök infulája válnak ki. Szent Ottó püspök, ki őcsese volt Henrik királynak, a merzburgi csatában 934-ben a magyarok ellen harczolt. Rendkívül érdekes műkincs III. Béla király elefántcsontba metszett domborművé arcképe. III. Béla király földi maradványait tudvalelőge most fogják ünnepiesen eltemetni a budavári Mátyás templomban. Nem kevésbé érdekes Lang von Langenau Máté salzburgi érsek vörös selyem, aranyhímzésű keztyűje. Lang érsek a tizenötödik században élt és keztyűje után ítélve herculesi erejű ember lehetett. Bizonyítja ezt a következő anekdota is: A pinzgauiak háboruskodtak a salzburgiakkal. Megtámadták a várat, de mikor látták, hogy nem bírják bevenni, követeket küldtek be, kik az érseket felszólították, hogy adják át a várat, mert különben folytatni fogják az ostromot. Az érsek válasz helyet megmarkolta hatalmas kezével az egyik követet s bugyogójánál fogva kidugta az ablakon és olyan módon rázogatta egy darab ideig a pinzgauiak személtárára, hogy azok rögtön megértették a tagadó választ. El is takarodtak mindjárt. Van azután még egy kiváló értékű és érdekességű Mátyás király korabeli ereklye is. Ez egy érczből faragott remekművű reneszáncstílyű fülke, melyben Hunyadi Mátyás szobrocskája áll királyi díszben. Ez a szobor valóságos mestermű. Alsó részébe egy darabka vörösbárony van befoglalva. Ez a bárony — mint a szobor 1463-ból származó felirata bizonyítja — abból a dolmányból való, melyet Mátyás király a török ellen vívott futaki csatában viselt. Az ereklyét akkortájt a Csáky-család valamelyik tagja készíthette a csata emlékére és a Csáky-család örizte évszázadokon keresztül.

* **Új albiró.** Király Ő Felsége Dávid Samu tenkei járásbirósági aljegyzőt a siklósi járásbirósághoz albiróvá nevezte ki.

* **A komádiak panasza.** Biharvámegye alispánjához nyílt levelet intéznek a komádiak kérve őt, hogy segítsen a bajokon, a melyek a még 4—5 év előtt viruló községet a pusztulásnak teszik ki. Sok oka van ennek. El is mondanak többet. Nyolcz hónapjánál több, hogy vagy negyvenen panaszt emeltek a belügyminiszternél egyik jegyzőjük, Madari István ellen, meggátlandó ugy a nagyközönséggel, mint a községgel szemben elkövetett visszaéléseit. A fegyelmi vizsgálatot el is rendelték nevezett ellen, de a nagyon is rézhajló vizsgálat eredménye, jóllehet a kiküldött vizsgáló megyei számvevő a helyszínén megjelenve több meg nem engedett eljárást tapasztalhatott teljesen bebizonyítva, az eredmény az lett, hogy mindezeket elkövető egyént fölmentették. A fegyelmi vizsgálatba nevezett ur látszólag bele-

betegedett s elment fürdőzni. A másik jegyzőt pedig, kit általában szeretnek, tisztelnek a komádiak, minden előzetes vizsgálat nélkül felfüggesztették, akkor, a mikor Madari Istvánt kellett volna felfüggeszteni. Ma tehát ugy áll a dolog, hogy nincs egy jegyzője sem a 7000 lelket meghaladó nagyközségnek. Igaz, hogy a két külön jegyzőségre a főszolgabíró helyettesítette Kis Istvánt, de a tapasztalatok bizonyítják, hogy ez állást betölteni képtelen. Arra kéri tehát a komádiak Szunyogh Péter alispánt, hogy a tarthatatlan állapotokat igazságosan vizsgálja meg és orvosolja a nagyközség sérelmeit, mert máskülönben nagyobb baj is támadhatna ott mint a mostani általános elégtelenség. — Így írja ezeket a »M—g« tegnap száma.

* **Hangverseny a hírlapírók javára.** A vidéki hírlapírók szövetsége javára jól sikerült hangverseny volt a konyári Sóstón, melynek nagytermét a színültig megtölté a Debreczenből és a környékről odautazott közönség. A hangverseny érdekességét növelte, hogy a debreczeni színház primadonnáinak keltek a jótékony cél érdekében, B. Ruzsinszky Ilona és F. Kállay Lujza, akiket a közönség tüntető ovációval fogadott. Kijutott a tapsból bőven Mile Pálné O. V égh Vilmának is szép szavalatáért. — Nagy Dezső művész, czimbalom-játéka és Fisch Lajos virtuóz hegedűjátéka hasonlóképp nagy tetszést aratott. Bereczky Lajos, Ujlaki Antal egy dolgozatát olvasta fel szimpatikusan. Hangverseny után lakoma, majd táncz volt.

* **Ingyen népfürdőt.** Évtizeddel ezelőtt már hangoztatták egy ingyenes népfürdő szükségét, a hol a szegény lakosság alkalmas és biztos helyet találna a fürdésre. Ez igen kevésbe kerülne a városnak és nagyban hozzájárulna a közegészség javulásához. Egy évtizeden át a lapok sürgetése nem volt elég, hogy felállítsák a népfürdőt. Nemrég a város közegészségügyi bizottsága sürgette az ingyenes fürdő felállítását. Most már benne vagyunk a forró nyárban, de még csak gondolkodás tárgyát sem képezi a városházán ezen fontos közegészségügyi intézmény létesítése. Szeptemberben már nem lesz szükséges a népfürdő, hanem most volna az ideje, hogy mielőbb a közönség szükségletét ki-elégítse s megszüntesse azt a paradicsomi állapotot, amelyben a sétáló és a szőlőkbe járó közönség naponként gyönyörködhetik a Városliget közelében.

* **Drága ajánlat.** Az építési szándékolt óvoda helyiségek telkeinek megszerzése mondani az egész ügy gyors keresztüvitelénél a legnagyobb akadály. A kijelölt helyeken alig akad alkalmas telek; a mi van, azt olyan magas árban szeretné a gazdája a városnak eladni, hogy még tárgyalásba sem bocsátkozhatik a tanács. Tegnap megint érkezett be a városhoz egy ilyen drága ajánlat. Özv. Klein Mózesné felajánlja a Réten levő házat és telkét. Az ajánlat szerint a telek olyan nagy, hogy majdan, ha a város a Réten iskolát akar nyitni, erre a telekre azt is felépítheti. A ház és telek árát 12,000 forintban állapította meg a tulajdonosnő.

* **Öngyilkossági kísérlet a pályaudvarban.** Tegnap az az f. hó 5-én 4—5 óra között Csuray Károly szentesi illetőségű foglalkozás nélküli pinczér öngyilkossági szándékkal a Budapest felől jövő vonat elé vetette magát. A szerencsétlen ember azonban különös viselkedésével és dult kinézésével már jóval előbb magára vonta a vasuti szolgák és rendőrök figyelmét, kiknek sikerült a végzetes pillanat előtt a sinekről valóságos dulakodás közben elzabálni és így a halál torkából kiszabadítani. Zsebeit kikutatva egy feleségéhez Szentesre címezett levelet találtak nála és egy csomó pinczér czédulát, melyeken Silberman Ignác pinczér egyleti ügynököt azon szivességre kéri, hogy a levelet szeretett feleségének juttassa el. A levélben megható szavakkal bucsuzik el fe-

leségétől és gyermekeitől, kiket becsületes keresztelvével nem képes eltartani és az kergeti a halálba is. Egy a világgal és önmagával meg hasonlott ember keservei nyilatkozik a levél hangjában, ki a halálban keres megnyugvást a hosszú küzdelmes élet után és menekvést a reá várakozó nyomorúság elől.

* **Az iparkamarai illeték behajtása.** Nagyvárad város összes keüeskedelmi és iparkamarai illeték fizetői hivatalosan felhivatnak, miszerint egy a netán a mult évről, mint a folyó 1898. évre esedékessé vált összes iparkamarai illeték tartozásukat 8 nap alatt annál is inkább Nagyvárad város adóhivatalának pénztárába fizessék be, mivel ellen esetben ellenük a végrehajtás azonnal folyamatba fog tételni. Nagyvárad, 1898 július 2. Városi adóhivatal.

* **A jótékonyág banditái.** Élelmes banditát csipett tegnap nyakon a rendőrség. A banda 5 tagu és tagjai saját bevallásuk szerint ruhatisztítással foglalkoztak, mely ruhatisztítás voltaképpen egy értendő, hogy amelyik városban megjelentek, ott mint egy leégett község kiküldöttjei hamisított igazolványokkal, könyvecskékkel könyöradományokat gyűjtögettek. Resortjukba tartozott még gyűjteni a siketnéma intézetek javára, továbbá folyamodványokat szerkesztettek pénzsegélyekért, jótékonyágokról ismeretes egyénekhez intézve azokat illő záradékkal, láttamozással, ajánlattal is el látták s e téren a virtuózásig vitték. Hamisították meglepő ügyességgel a budapesti m. kir. tudományegyetem pecsétjét is ezt egy-egy szegény egyetemi hallgató kérvényénél használták fel. Szóval a jótékonyág valóságos banditái voltak, ámde a rendőrség Storch, Weisz Bisztriczter, Kopolovics, Bettelheim urakat megakadályozta jövedelmező üzletük folytatásában.

* **A gyónási titok diadala.** 1894. év őszén a baltimorei törvényszék Lurtz kath. áldozópapot 10 esztendei börtönre ítélte, mert lelkési hivatalával visszaélve, állítólag nagy összeg pénzt lopott el egy súlyos beteg bankártól. A katolikusellenes lapok nagy kedvteléssel tárgyalták ez ügyet akkortájtban. A törvényszéki tárgyalások Lurtz csak azt adta elő, hogy ő nem tolvaj, különben pedig minden felvilágosítást megtagadott arra nézve, hogy miképen jutott birtokába a sok pénznek, a melyről kiderült, hogy az időközben elhalálozott bankár tulajdonát képezik. Most jelentik az amerikai lapok, hogy ugyanaz a törvényszék a pör megújításakor a lelkészt, ki majd három évet a börtönben töltött, a vád alól felmentette, egyuttal határozott sajnálatát fejezte ki a megtörtént jogi tévedés felett. Az elhunyt bankár irataiból ugyanis kitűnt, hogy ez a haldoklók szentségeit neki kiszolgáltató lelkésznek maga adta azt az összeget, hogy azzal egy általa megkárosított egyént kielégítsen. A visszatérítés azonban a gyónás következménye volt és így gyónási titkot képezett. Hogy ezt meg ne törje, a lelkész feláldozta becsületét és szabadságát. A nagy igazságtalanságért, mely őt érte, hol kapott elégtételt? Sehol. Ha csak nem abban a holdog tudatban, hogy nehéz papi kötelességét teljesítette. A magyar lapok is átvették-e hirt abban az időben és jól eső örömmel regisztrálták, hiszen egy szegény kath. pap megbecsüléséről volt szó. Vajjon átveszik-e a demetit?

* **Szinész felvételi vizsgálat Nagyváradon.** A kik tehetséget és kedvet éreznek magukban a színészi és énekesnői pálya iránt és kik az ahoz való előképzettséggel rendelkeznek, azok jelentkezzenek szüleik vagy gyámjaik kíséretében *próba felvételre* ma, szerdán (július 6-án) délután 2—4 óra közt a „Fekete Sas“ szálloda első emeletének első száma alatt. *Solymosi*, a budapesti nyilvánossági joggal felruházott színésziskola igazgatója. Felhívjuk a jó hírű színésziskola igazgatója által rendezendő próba felvételre az intelligens publikum figyelmét.

* **Adólajstromok közszemlén.** A nagyvárad városi adóhivatalától a következő hirdet-

ményt kaptuk: A kir. pénzügyigazgatóság 42663 és 46333—1898 szám alatt kelt érvényesítésével ellátott, III. oszt. kereseti adót s a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok s egyletek adóját s a ház és föld után kivetett jövedelmi pótdadót magukban foglaló lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében 8 napi közszemlére, vagyis f. évi július hó 6. napjától 13-ik napjával bezáróan a városi adóhivatal 10. számú szobájába azon figyelmeztetés mellett tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek azt ott megtekinthetik s azok elleni netaláni felszólamlásukat a közszemlére kitélt követő 15 nap alatt írásba foglalva a kir. pénzügyigazgatósághoz benyújthatják. Városi adóhivatal Nagyváradon, 1898. évi július hó 1-én. *Bordé* Ferencz, adóügyi tanácsos.

* **Érdekes érettségi konfliktus.** A nyári melegben drukkoló diák azt hiszi, hogy legnehezebb az érettségi vizsgát letenni, s ha már sikerült, akkor vége minden bajnak. Ennek ellenkezőjéről kénytelen meggyőződni most Streihammer Antal érettségét tett nyitrai gimn. tanuló. A vizsgát sikerrel letette s társaival részt is vett a bucsulakomán, de midőn a gimnáziumban megjelent, hogy a bizonyítványát kivegye, Horvát Sándor gimnáziumi igazgató azon kellemetlen meglepetésben részesítette, hogy bizonyítványát nem adhatja ki, mert még nem 17 éves. — A gimnáziumi rendtartás ugyanis előírja, hogy csak 17 életévüket betöltött ifjak bocsájthatók az érettségire. — Most az a külöös eset fordul elő, hogy az ifjut, ki már letette az érettségét, az eredmény kihirdetése után kvalifikálják nem érettnék. Persze az intézeti vezetőségen van a hiba, mely elmulasztotta megnézni a diákévek matrikáját. Most Streihammernek folyamodnia keil a miniszterhez, hogy kiadják a bizonyítványát, s ha a miniszter meg nem engedi, akkor másodsor kell tennie vizsgát, ha 17 évét betöltötte. — Denique akinek pechje van, az azután is megbukik az érettségén, mikor már keresztülment rajta.

* **A kofák panasza.** A rendőrség egy idő óta nagyobb gondot fordít az élelmiszer-piacra s megszorítja a kofák visszaéléseit, a melyet úgy követték el, hogy kora hajnalban mindent összevásároltak s aztán kétszeres áron sózták a község nyakába. Csak természetes, hogy a rendőrség szigorú intézkedése nem tetszik. Előbb panaszra mentek a polgármesterhez, ujabban pedig néhány kofa panaszos kérvényt adott be a tanácshoz, a melyben sérelmesnek mondják, hogy daczára annak, miszerint ók saját termésüket árulják, a falusiak között szabad csak árulniok.

Halott égetés Nagyváradon.

Valamikor; nem is olyan régen szállt az ének szájról-szájra, hegedű hurján és a gége öblén, mely úgy tüntette fel városunkat, mint az utcák paradiesomát s akinek pénze nem volt az utazáshoz, legalább elharsogta vágyait e refrénben: „Fahren wir nach Grosswardein“. Ez a nóta kiragadott benünket az ismeretlenség homályából, hirünk tul szállott a kárpátokon és az Adrián.

Akit aztán meg esalt a nóta és eljött közénk, az pár órai séta után a tyukszemlein keresztül látta szépségünket és zsebre vágott lábakkal igyekezett messze a megzenésített városból.

No, de legalább megismertek bennünket.

Most megint rajtunk Európa szemé. Egy nagy budapesti lap írja ezt a szenzációt:

Halottégetés Nagyváradon. A nagyváradiai már január 15-én megkísérelték a halottégetést, azonban akkor nem sikerült, mert rossz szagot terjesztett, úgy hogy a város tanácsa elrendelte a halottégető lerombolását. Azonban a vállalkozó új próba megengedését kérte, mert szerinte a halottégető el volt romolva az első kísérletnél. A tanács meg is adta az engedelmet s a következő égetést jövő héten fogják megtartani. Így Nagyvárad volna az első város nálunk, ha a kísérlet sikerül, hol a halottégetést behozzák.

Micsoda! kilátásunk van rá, hogy első város

leszünk? És mitől függ ez? Hogy egy pár égetni valót elégecsünk.

Felkerestük városunk összes züllönczeit, feltártuk előttünk a rózsás jövőt, melyben városunk mint első szerepel és felszólítottuk őket, hogy vállalkozzanak az uttörő kemence első próbájára.

Mély csend volt a válasz.

Tovább folytattuk a kapacitálást. Uraim! Önök függetlenek, ha kiteszik a holttestüket az udvarra, senki sem lesz aki végig sirassa, legfeljebb is hitetezőik fognak a koporsóra borulni. Gondolják meg, ha önöknek egy 200 Czelziusra fűtött kemence lesz a koporsójuk, mily elégtétel lesz önöknek az erre boruló hitelező csoport?

Erre meg villantak a szemek s mi oda vágtuk a fő slágeret. Aki vállalkozik öt frt napi díjat kap és öt pohár sört. Nevét pedig ércz betűkkel vésetjük a kemence kéményére.

A felvillanó szemek kialudtak, a hangulat leereszkedett s a kompánia kijelentette, tekintettel a nagy melegre, most nem érzik disponálva magukat.

Mi lesz hát a jövő heti égetéssel?

Mogorván ütöttem fel a jan. 15-iki lapokat. Had lássam hát ki volt az első ki vállalkozott az égetésre és micsoda rossz szag terjengett akkor városunk tv. hatósági joggal felruházott területén.

A lapokból jan. 15-ik dátummal egy városi közgyűlés tünt először a szemembe. Végig olvastam. A közuti villamos taktikázását ütötték agyon benne. Hm! ennek lett volna olyan rossz szaga? Nem! az ilyesmit már meg szoktuk. Nem erről a halva szülöttről van tehát szó.

A 16-iki dátum alatt leltük meg a dolog nyitját. Valami hulla égetőről van ott szó. Hajh! hát ennyivé sugorodott a szenzáció?

Kedves budapesti kolléga, higgye el, hogy a jelzett módon nem aspirálunk az első város szép czime után, mert van nekünk annyi sütni valónk, hogy tudjuk mi az égetni való és mi nem az.

Köby.

TANÜGY.

Tanítóképző-intézeti tanárok közgyűlése.

Ma délelőtt 9 órakor folytatták a tanítóképző tanárok *Kovács* János dr. elnöklete mellett a tegnapi napon megkezdett közgyűléstüket, meglehetősen csekély érdeklődés mellett. A tárgysorozat egyes pontjait nagy nehezen megszólják le, mert minden tétel paragrafus-erdében nagy vita támad, melynek vége rendszerint az, hogy sok szóbeszéd után elfogadják a választmányi javaslatot.

A mai közgyűlés első pontját képezte *Péterffy* Sándor emlékbeszéde *Szathmáry* Győző felett. A szép emlékbeszédet, mely részletesen ismertette a volt miniszteri osztálytanácsos nagy munkásságát, s méltatta kiváló érdemeit, lelkesen megéljenzették. Utána *Szankó* Béla főtitkár olvasta fel a választmány évi jelentését, mely a mult millenárius esztendő eseményeiről, az egyesület erkölcsi és anyagi sikereiről számol be részletesen. Az egyesületnek 317 tagja van. A jövő évi költsége-örányzat 2332 frt 82 krajczár.

A tanári testület és igazgatásról szóló javaslatot *Felméri* Albert ismertette nagy részletességgel. Fontosabb részei ennek: minden tanító és tanítónő képző intézetben az igazgató tanáron és gyakorló iskolai tanítókon kívül legalább 7 rendes tanár (tanítónő) alkalmazandó. Rendes tanárokat csak oly feghetlen magyar honpolgárok alkalmazandók, akik erre a törvényszerű tanítóképző tanári (tanítónői) képesítést megszerezték. A tanár, a tanítónő csak azon tudományszakok ellátására kötelezhető, a melyekre képesítve van.

Csepregi Lajos indítványozta, hogy a tanítóképző intézeti igazgató tanárokat a király nevezze ki. Az indítványt *Dezso* Lajos, *Nagy* László fölszólalásai után elfogadták.

Ugyancsak elfogadták azt az indítványt is, hogy az igazgató mellé segédül gazdasági intéző

adassék. A tétel többi pontjait változatlanul elfogadták.

Az elnök a közgyűlés nevében köszönetét fejezte *Felméri* Albert előadónak s miután bejelentette, hogy *Eber* dr. plébános egy általa feltalált új számológépet hozott magával bemutatásra, áttért a közgyűlés a fizetés és nyugdíjgyeekre szóló tétel tárgyalására, melyről az 1893. IV. t.-cz. intézkedik. A választmány javaslatát *Urvary* Mihály terjesztette elő. Lényegesebb részei: Az 1893. IV. t.-cz. 3. §. 6. pontjának intézkedése körébe a tanító és tanítónő képző intézeti igazgatók bevonandók s így a VIII. fizetési osztálynak csak a két magasabb fokozatába soroltatók. A zene, rajz, tornatanárok, a gyakorló iskolai tanárok rendes tanárokkal tekintendők s így rendes tanári fizetésben részesülnek az 1893. IV. t.-cz. 3. §. 6. pontjában megjelölt módon. A véglegesen alkalmazott állami tanítóképző tanárok, igazgató tanárok, tanítónők, gyakorló iskolai tanítók öt évenként 200 frt korpótlékban részesítendők. A nagyobb városokban működők heti pótlékban részesítendők. A felekezeti községi és magánjellegű tanító és tanítónő képző intézetben alkalmazott tanárok, tanítónők és gyakorló iskolai tanítók fizetése 1200 frtnál kevesebb nem lehet. A nyugdíjaztatás az 1885. XI. t.-cz. szabályai szerint történik, az 1891. XLIII. t.-cz. 1. §. intézkedése pedig hatályon kívül helyeztessék.

Mielőtt ennek részletes tárgyalásába bocsátkoztak volna, *Herschl* János oly indítványt terjesztett a közgyűlés elé, hogy a kath. tanítóképző intézeti tanárok nyugdíjintézete kérdésének országos decessióval való rendezése tárgyában irjanak fel a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez. Az indítványt kisebb vita után elfogadták.

A fizetés- és nyugdíj-ügyről szóló javaslatot általánosságban elfogadták.

(A közgyűlés folyik.)

SZÍNHÁZ.

A második Troubadour-est.

Amint megjósoltuk, csakugyan a hét legérdekesebb estéje tegnap volt. A zsúfolt ház igazolta abbéli feltevésünket, hogy *Várad* Margit a nagyváradi közönség kedvence, tapsviharral fogadták, sok virágot kapott, számtalanszor kihitták. Hát ami az ovációkat illeti, arra sok tekintetben reá is szolgált a fiatal művésznő. Két éve hallottuk utoljára énekelni és azóta bizony nagyot haladt. Hangja tisztább karakterű, előző képessége izmosabb, játéka pedig erősen szinpadias és otthonossá lett. A mélyebb tételű hangjainak ritka ércze és bámulatosan közvetlen színe van. Hogy pedig alaposan iskolázott énekművésznő, azt léptenyomon beigazolta, főleg pedig akkor, midőn a nehéz fárasztó *Azucena*-szerepet oly kitűnő frissességben és erőben énekelte végig. Kétségtelen, hogy játéka még sok iskolára vár, mert erősen a publikumnak tesz és csinál mindent és vajmi keveset törődik partnerivel, holott azoknak mondja sokszor, amit énekel. Általában véve azonban bizony szép sikert jelent neki a tegnapi szereplése. Hogy a közönség oly eklatáns rokonszenvvel tüntetett mellette, az nem pusztán azon mult, hogy régi ismerősét és a város szülőltét üdvözölte benne, hanem igenis azon, hogy bőven reá szolgált a kitüntetésre ugy tudásával, mint kitűnő alakításával.

A többi szereplők közül különösen *Fehér* József (Fernando) jeleskedett. Bár a hangja sokszor nem győzte az erős zenét, de tiszta intonációjával, karakterisztikus simulékony hangjával szintén sok helyt őszinte és igaz hatást provokált. Szöveg kiejtésre nézve azonban sokat tanulhatna *Várad*-tól. Ugy szintén *Mezei* M. is, aki különben bámulatos hangparazlással vágta ki a csengőbbnél csengőbb

virtuóz-hangokat. *Szekely* Irén gyönyörűen énekel. Nem mondhatunk tegnapi szerepléséről sem többet, sem jobbat, minthogy kifogástalan volt. Kis hibákon, tanulással pótolható, elemi fogyatkozásokon mult csak, hogy nem övé volt ez est legteljesebb sikere. A többi szereplőknél azonban bámulatos hanyatlást és oly bántó kuriozitást tapasztaltunk, hogy bizony még tullicizáltak az előző *Troubadour* előadás gyatraságát is. Tisztelet, becsület, de voltak jelenetek, ahol önkénytelen a *Kajászó* szt. péteri aréna jutott eszünkbe.

Karok rém-módon silányak. Rendezés kitűnő. Zene éppenséggel nem volt az. A dirigent zajosan kitapsolták. Sok részt reá is szolgált *Stefandesz*, annyi bizonyos. —i.

Szinkőri hírek. *Ivánfi Jenő* a budapesti nemzeti színház tagja ma, szerdán lép föl először, *Sudermann* »*Becsület*« című darabjában, amelyben a vendég-művész egyikét játssza legjobb szerepeinek. Kivüle részt vesznek még az előadásban: *Kissné, Laczkó A., Marosi A., Miklósi I., Turchányi O., Váradiné, Iványi, Janovics, Kassai, E. Kovács, Pataki és Szentgyörgyi.* — Csütörtökön »*Mária bátyja*«, *Bokor József* népszínműve kerül színre először. A darab tudvaleg erősen versenytársa volt a »*Gyimesi vadvirág*«-nak a Ruszt-féle pályázaton s csak csekély szótöbbség ütötte el az 1000 forintos pályadíjtól. Az igazgatóság gondos kiosztással adta a darabot, amelyben *Kissné, Margó Z., Miklósi I., Turchányi O., Bartos, Janovics, Szentgyörgyi, Kassai, Tompa és Vendrei* játsszák a főbb szerepeket.

Csütörtök: *Mária bátyja.*

Péntek: Szabadulás.

Szombat: A gésák.

Vasárnap d. u. Hamupipőke.

este *Mária bátyja.*

Igazságszolgáltatás.

A nagyváradi kir. tábla kitűzött ügyei.

Büntető tanács.

Előadó: *Molnár Géza.*

- 2038. Somlyai Sándor vétkes bukás stb.
- 2468. Kohn Lipót hatóság elleni erőszak stb.
- 2571. Irimie Togyer lopás.
- 2473. Kovács Márton s. t. sértés.

Előadó: *Dr. Gedeon László.*

- 2310. Cs. Varga János rágalmozás.
- 2333. Polgár István becsületsértés.
- 2408. Lindenfeld Ignác s. t. hatóság elk.
- 2409. Bakonyi Mihály közcsend elleni kihágás,
- 2410. Tikán Mihályné anyakönyvi kh.
- 2163. Hegely János közcsend elleni kh.
- 2164. M. Nagy László testi sértés.
- 2227. V. Kovács András lopás.
- 2228. Török Sándor lopás.

(Polgári tanács).

Előadó: *Dr. Járóssy Károly.*

- 1529. Reisner Emánuel — Békésmegyei takarékpénztár.
- 1534. Gottfried Jakabné — Békésmegyei takarékpénztár.
- 1548. Mede Ferencz — Szelle József.
- 1573. Dehelyán Mitru — Schaver Miklós.
- 1601. Nagy Károlyné — Nagy Károly.
- 1611. Komkoly Jenő — Dániel Mihályné.
- 1628. Barta György — Bogdán Antal örökös.
- 1097. Argyelán Györgye — Argyelán Mária.
- 1604. Cziáki Károly s. t. — Barkoczy János.
- 1610. Herpai Zsófia — Vetési Gábor s neje.
- 1616. Sztoján Gavrilla s. t. — O Paulis község.
- 1617. Assael H. és fia czég — Autonovits András.
- 1618. Pollák és t. — Csertutin Mór.
- 1632. Sárkány Ferencz s. t. — Sárkány János.
- 1634. Margitai tkptr. — Hirschmann Árpád.

Előadó: *Czvek Kálmán.*

- 1644. Pusztai János s. t. — Dr. Lengyel Sándor.
- 1480. Kir. Kinestár — Kerezi János s. t.
- 1482. Jakobovits Salamon — Boros F. János.
- 1552. Érmelléki tkptr. — Csernyus Gergely és neje.
- 1596. N.-várad L. káptalan — Aranyi Gábor.
- 1619. Nekolits Péter és fiai — Juhász Lajos.
- 1624. Kutrán Dániel — Molnár Miklós.
- 1625. A pelbárhidai rom. egyház felszámolási ügye.
- 1633. Réthy Kálmán — Csapó Jánosné.
- 1651. Berger Izsó — Reszner Emánuel.
- 1654. Grósz Mór s. t. — Pázk Lázár.

REGÉNY-CSARNOK.

28.

ELŐRE!

Neidegg után fordította: *Tátraházi R. P.*

Feketébe öltözött. Nem éppen gyászruhába, hanem olyan formán, hogy észre lehetett venni, hogy minden hátrányait, előnyeit ismeri alakjának. Szemei ragyogtak mikor *Waldheim* elébe állt, mindkét kezét örömmel nyújtá elébe.

— Végre valahára! *Ervin!* — szölt. Mintegy öröm kiáltás hangzottak e szavak. A mi után törekedett, elérte. A viszontlátás örömet és nem csalódást okozott lelkének. A férfiú még szebb, még csinosabb, mint emlékezetében képe megmaradt. Azt gondolta, hogy most mindenét képes volna érte feláldozni. Sőt szempillantása ellenállhatatlan volt, mikor kedves barátját viszontláthatta. *Waldheim* megértette e pillantást és a »*Tannhäuser*« dal jutott eszébe. . . .

— *Herczegnő!* — susogta, — miközben a hölgy mindkét kezét megcsókolta: — *Herczegnő!*

— *Herczegnő?* — nevetett az, ajkai mögül két sor fehér gyöngyfog tűnt elő. — *Herczegnő?* Így másnak kell szólítania. Önnek *Olga*, barátnője vagyok!

— *Olga!* kiáltott *Waldheim*.

A nő megtalálta az utat *Waldheim* szívéhez. Igen e hűség jutalomra méltó. A fiatal ember még mindig szorosan tartá kezét az övében, s nem talált szavakat érzelmei nyilvánítására. A nő lassan kihuzta kezét és helyet mutatott maga mellett.

— Köszönöm *Ervin*, hogy tüstént eljött. Tudja-e micsoda nap van ma? Én nagyon jól tudom és azért is rendeztem így, hogy levelemet tegnap kellett megkapnia. Így gondolkodtam: ha *Ervin* eljön, akkor minden keserűségem megsemmisül, a mi e naphoz fűződik, ha nem jön el, az a régi kín tovább is szívemben marad. A férfiú mig ide jött maga is emlékezett rá, hogy ez a nap az a melyiken *Olga* bucsuzó sorait megkapta.

— Ugyan, hogy felejtettem volna el? — volt válasza.

— Mennyit szenvedtem azon a napon! — folytatta a *herczegnő* ábrándosan a földre nézve — és mit szenvedtem át azóta?

— Ön? — kiáltott fel *Ervin*, mert eszébe jutott az a keserűség, melyet akkor állott ki, mikor *Olga* férjhez menetelét megtudta. Ön? — ismételte. — Nos elég vigasztalást fog találni *herczegnő*.

— Hogy mi ment végbe szívemben, azt nem tudja, de senki sem, felelt a *herczegnő*. — És éppen azért hívtam, mert azt hittem én önnek számadással tartozom. Hiszi-e, hogy egymást viszontláthattuk volna — már most — néhány hónappal szegény *Sergius* halála után, ha el tudtam volna viselni, hogy önhalál ítélje meg cselekvésemet. Szabad vagyok, most beszélhetek.

Ervin mint szigorú bíró nézett a *herczegnőre*.

— Hogy nekünk válnunk kellett, azt értem, az meg volt parancsolva, de hát miért következett oly hirtelen a lakodalom? Miért tette ezt velem?

— Ismertem atyámat — folytatta a *herczegnő* mintegy esdekelve — tudja, hogy há-

zunk soha sem volt biztos menedésem, kedves otthonom. Nagyném minden törekvése oda irányult, hogy Sergius elvegyen ez pedig, ez a szegény ember minden hibája mellett még nagyon, nagyon szeretett.

— Én is! — szolt közbe Ervin. — Kellemetlenül érinté, hogy az özvegy meghalt férje jellemét lehuzni iparkodott. — Ha érzelmeimről hallgatok Olga, csak azért van, nem akarom elkeseríteni. Hogy én milyen volt és milyen megmondja saját szíve.

A hercegnő elpirult.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

Horánszky a kvótáról.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Horánszky könyve a kvótáról megjelent. Szerinte 30—31 százalékot fizelhetünk.

Botrány az eszéki kórházban.

Eszék, július 5. (Saját tud. távirata.) A közkórház pinczéjében két 15 éves leányt összekötve, vérben, kényszerzubbonyban találtak. Az orvosok büntetésből így bántak a betegekkel. A rendőrség az orvosok ellen vizsgálatot indított.

Az amerikai-spanyol háborúhoz.

Budapest, július 5. (Saj. tud. táv.) A »Neues Wiener Tagblatt« londoni távirata szerint a spanyol királyné rossz hírek folytán, hirtelen elhagyta Madridot a néplázadásától tartván.

Dreyfussné nem nyugszik.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Párisból távirják: Dreyfussné kihallgatásra ment az új igazságügyminiszterhez, férje megkegyelmezését kérve.

Forradalom Uruguayban.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Montevideo-ból távirják: A felkelést elnyomták. A fellázadt ezredek parancsnokai és 4 tábornok meghódoltak. Nem végezték ki őket. A lázadás alatt elesettek és megsebesültek száma 400. Az anyagi kár nagy. A városban nyugalom van.

A krétai kérdés.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból távirják: Franciaország, Oroszország, Anglia és Olaszország nagykövetségei külön-külön rövid előterjesztést nyújtottak át a portának Kréta ideiglenes kormányzata ügyében. Az orosz nagykövetségnek erre vonatkozó lépése inkább hivatalos jellegű és hozzá teszi a nagykövetség, hogy azonnal meg fogják küldeni az orosz tengernagynak a szükséges utasításokat, mihielyt a porta tudomásul vette az előterjesztést Anglia, Franciaország és Olaszország nagykövetségeinek előterjesztése félhivatalos formában közlik, hogy illető tengernagyjaik már megkapták az utasításokat.

A kossovi zavargások.

Budapest, július 5. (Saját tud. táv.) Konstantinápolyból távirják: A szerb követség tiltakozott a porta amaz elhatározása ellen, hogy az albánoknak a kossovi vilajelben a szerbek ellen elkövetett gonosz tettei ügyében a vizsgálattal a kossovi válit bizza meg, ahelyett, hogy pártatlan bizottságot küldene oda.

KÖZGAZDASÁG.

A murok répa mag termelése.

Tudvalevőleg a mezőgazdaságnak legjövedelmezőbb ágát képezi olyan apró magvaknak a termelése, melyek kerti célokra szolgálnak, s a mely magvakat legnagyobb részben külföldre importálunk. Ez importot pedig könnyen meg lehetne szüntetni, ha különösen a kisbirtokok foglalkoznának e magvak termelésével, igaz ugyan, hogy ezek termelése sok utánjárást igényel, de azután dus jövedelemmel is jár.

Ilyen mag pl. a cukorrépa mag is, melyből a szükséglet óriási termelésével mégis a haza határain belül alig foglalkoznak. Ha murok répa magot akarunk termelni, akkor már őszkor, szedés alkalmával kell a faj-jelleget leginkább feltüntető, hibátlan alaku murokrépat kiválogatni; arra figyelemmel kell lennünk; hogy a murokrépa színe, alakja megfeleljen a fajta követelményeinek; legyen a murokrépa közepes nagyságu, héja sima, ne legyen elágazó és egyéb hiba vagy betegség rajta elő ne forduljon. A kiválogatás után lemetszük a murokrépa leveleit óvatosan, hogy a szivlevek meg ne sérüljenek; télen át legjobb a murokrépat pinczében nedves homokka vermenni, hol nem kell nagy felmelegedéstől, mely iránt nagyon érzékeny, tartani. A murokrépa alá a táblát ősszel mélyen megsántítjuk; tavasszal úgy járunk el, mintha répa alá készítenők el a földet: boronálunk, vagy grubberolunk. A kiültetés előtt közvetlen megboronáljuk és lehengeresszük a földet, hogy a táblát hosszában és keresztben is megvonalazzassuk, még pedig nagyobb murokrépánál ezen arányban 98:86 cm., kisebbnél 70:60 cm, Ahol a vonalak egymást metszik, ásóval kis gödröt készítünk, abba helyezük a murokrépat, körülötte jól megtömjük a földet és a kiálló fejet betakarjuk földdel. A mint a levelek kezdenek kibujni, a fejről a földet kézzel vagy kapával óvatosan le kell huzni és minél előbb kapálni. 3—4 hét múlva következik a második kapálás s ezzel egyidejűleg lehet mindjárt töltögetni is. Virágzás után a hajtások rövid karóhoz lesznek lazán köve, hogy a szél azokat le ne tördelje. Midőn kezdenek megbarnulni és a mag megkeményedni, akkor az ernyőket le kell sarlózni. A virágzás ideje nem áll be egyszerre s így az érés sem következik be egyidőben, azért többször kell aratnunk.

A murok-répa magnak nagyban való termelésénél csak két izben sarlóznak, a másodszori sarlózás alkalmával még zöldnek talált ernyőket egyszerűen kilökik. A learatott és összekötözött hajtásokat nem szabad sokáig a szántóföldön hagyni, hanem mihielyt csak lehet, polyvás szekeren kell hordatni és száraz helyen tartani, hol az egerek kártételeitől nem kell tartanunk. A magot vagy azonnal, vagy hideg téli napokon száraz helyen hadaróval csépeljük ki, azután kiostáljuk, s ha kevés a mag, felaggatott zsákokban tartjuk, ha pedig sok, akkor száraz, légjátatu helyen kell széttergetni. A magot még a rátapadó szálkáktól is meg kell tisztítanunk, s e végre kézzel jól megdörzsöljük, de erre is száraz hideg időt, vagy meleg helyiséget válasszunk. Ezen körülményes munkát okvetlenül el kell végeznünk, mert ha nem tesszük meg, akkor a mag a vetésnél összecsomósodik.

Rendesen nem trágyázzuk a murokrépat, de ajánlatos hektáronként 100—200 kg. szuperfoszfátot az ültető lyukakba elszórni vagy begrubberolni.

Nem minden egyes murokrépa ered meg, mert nem hajt ki az, amely közül a föld nem lett eléggé megtömvé; mások ismét pajor, — vagy drótféreg rágása folytán pusztulnak el. A murokrépa légyálczája, mely a répa husában meneteket készít inkább az elsőnövényt támadja meg, de azért a kétévesben is okozhat kárt. Ha a murokrépa levél el kezd fonnyadni az jele annak, hogy vagy ezen álcza, vagy pajor, vagy drótféreg támadta meg; ez esetben igyekeznünk kell az ellenséget feltalálni és elpusztítani.

A maghozam az időjárás és fajta szerint nagyon ingadozó, 100—200 kg. hektáronként.

Reich Jenő s Társa

Tőzsde jelentése.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Határidők.

Budapest, július 5.

Buza őszre	—	—	—	—	8.77
Buza tavaszra	—	—	—	—	4.48
Tengeri	—	—	—	—	5.16
Rozs őszre	—	—	—	—	6.62
Zab őszre	—	—	—	—	5.60

Értéktőzsde.

Az irányzat gyenge.

Budapest, július 5.

Osztrák hitel	—	—	—	—	360.60
Magyar hitel	—	—	—	—	395.75
Allamvasut	—	—	—	—	860.50
Déli vasut	—	—	—	—	78.—
Rimamurányi	—	—	—	—	253.75
Magyar jelzálog	—	—	—	—	251.25
Magyar leszámítoló	—	—	—	—	26.1—
Iparbank	—	—	—	—	107.—
Budapest közuti	—	—	—	—	385.52
Kereskedelmi bank	—	—	—	—	1438.75
Salgótarjáni	—	—	—	—	625.—
Waggon-kölcsön	—	—	—	—	244.—
Villamos vasut	—	—	—	—	263.50

Bécs július 5.

Az irányzat gyenge.

Osztr. hitel	—	—	—	—	360.25
Magyar hitel	—	—	—	—	395.—
Allamvasut	—	—	—	—	360.25
Birodalmi márka	—	—	—	—	58.80

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1898. július 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	—	120.75
Magyar koronajárdék	—	—	—	—	99.—
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—	—	—	—	119.50
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—	—	—	—	100.25
Magyar költői vasuti államkötvény 1875-ből	—	—	—	—	120.—
Magyar földterhermentelési kötvény 4%	—	—	—	—	97.25
Italiánérsi jog megátlási kötvény	—	—	—	—	100.65
Porvát-száron földterhermentelési kötvény	—	—	—	—	97.75
Magyar nyaralás-sorsjegy-kölcsön	—	—	—	—	158.—
Lisszabon-i és szegedi sorsjegy kölcsön	—	—	—	—	130.75
Osztrák járadék papírban	—	—	—	—	101.70
Osztrák járadék zúrtban	—	—	—	—	101.70
Osztrák járadék aranyban	—	—	—	—	121.50
Osztrák korona járadék	—	—	—	—	100.75
1860. Osztrák államsorsjegyek	—	—	—	—	141.50
Osztrák magyar bankrészevény	—	—	—	—	910.—
Magyar hitelbankrészevény	—	—	—	—	395.50
Osztrák hitelintézeti részevény	—	—	—	—	360.20
Pá is vista	—	—	—	—	360.25
Német birodalmi márka	—	—	—	—	58.80
London viste	—	—	—	—	119.90
Páris vista	—	—	—	—	47.52 1/2
20 márkás arany	—	—	—	—	11.77

NAGYVÁRADAI SZINKÖR.

Ivánfi Jenő első vendégfőllépte.

Evadbrélet 62. szám. Kisebbrélet 60. szám

Páros

Páros

Ma szerdán, 1898. július 6 án

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

A BECSÜLET.

Színmű 4 felvonásban.

Személyek:

Mühling, kereskedelmi tanácsos	—	—	—	—	Kassai K.
Amália, neje	—	—	—	—	Laczkó A.
Kurt	—	—	—	—	Janovits J.
Leonora	—	—	—	—	Miklósi I.
Lothar Brandt	—	—	—	—	Pataki Béla
Hugó Stengl	—	—	—	—	Iványi A.
Trast Saarberg gróf	—	—	—	—	E. Kovács Gy.
Heinecke	—	—	—	—	Szentgyörgyi I.
Heineckené	—	—	—	—	K. Arpási Kata
Robert, fiok	—	—	—	—	Ivánfi Jenő
Augusta	—	—	—	—	Marosi Adél
Alma	—	—	—	—	Turchányi Olga
Michalszki asztalos, Augusta férje	—	—	—	—	Leóvey Leo
Hébersteiné, kertésznő	—	—	—	—	Váradiné
Inas	—	—	—	—	Ághy Sándor
Kocsis	—	—	—	—	Vank I.
Hindu inas	—	—	—	—	Szabó D.

Kezdeté fél 8, vége 10 óra után.

Holnap, csütörtökön

Először:

Mária bátyja.

Eredeti népszínmű.

A színházvezetői felület

Dr. VUCSKICSGYULA.

VASUTI MENETREN D.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.					
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Érmihályfalva ér.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.					
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Sáp >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.					
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	B.-Ujfalu >	1 17	6 15	12 24	2 27	5 38	Érmihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13
Élesd >	1 48	7 59	10 25	9 48	6 42	M.-Peterd >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Keresztes >	—	—	1 14	3 12	6 37	P.-Ladány ér.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	Bors >	—	—	1 28	3 25	6 56	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés.					
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Püspöki >	—	—	1 36	3 32	7 08	Vértés—Debreczen—Nagy-Léta					
Nagyvárad ér.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Nagyvárad ér.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	V. v. V. v. V. v. V. v. V. v.					
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05
Püspöki >	—	8 51	11 42	11 14	2 37	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	Élesd >	3 04	7 56	3 21	4 56	2 50	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Sáp >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29
Sáp >	3 33	9 38	12 47	12 25	4 49	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Vértés ér.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 04	Sáránd—Derecske.					
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03	Derecske—Sáránd.					
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	1 49
Nagy-Kátá >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	Kolozsvár ér.	5 55	10 37	6 59	8 33	—	Derecske ér.	9 57	5 35	Sáránd ér.	6 20	2 09
Budapest ér.	7 50	1 50	6 20	7 10	—												

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.							
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.				
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35				
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07				
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54				
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50				
Cséffa >	11 0 —	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26				
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad ér.	3 55	8 47	6 05	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31				
Kötegyán >	11 46	—	9 37	Kötegyán >	7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest.								Dobrest—Szombatság-Rogoz.			
Sarkad >	11 57	6 07	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Vegy. v. Vegy. v.								Vegy. v. Vegy. v.			
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	Dobrest ind.	4 22	6 36						
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Nánhegyesel ér.	6 34	8 21	Nánhegyesel >	4 32	6 46						
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51	Dobrest ér.	6 44	8 31	Szombatság-Rogoz ér.	4 56	7 10						
H.-M.-Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16												
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad ér.	9 32	5 30	8 31												

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyoma				Gyoma—Nagyvárad.																			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	V. v.																
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 30	5 50	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	—																
V.-Velence >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	4 42	2 43	6 08	Ósi >	6 08	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	—																
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudrics >	5 09	3 12	6 24	Uj-Palota >	6 24	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	—																
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	6 41	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	—																
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	5 58	4 15	7 02	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 33	—																
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	4 27	7 39	Szakál >	7 39	4 05	—	Kót >	6 38	6 08	—																
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	6 19	4 37	7 55	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 22	—																
Magyar-Cséke >	6 50	4 55	—	Sólyom >	6 35	4 58	8 25	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 04	—																
Dusesd >	7 05	5 12	—	Gyanta >	6 56	5 19	8 42	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19	—																
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	9 19	Kót >	9 19	5 14	—	Sakál >	7 48	7 43	—																
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	9 44	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 18	—																
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dusesd >	7 55	6 34	10 34	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	—																
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	8 07	6 49	11 —	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	—																
Borz >	8 53	6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	12 03	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12	—																
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	7 33	12 45	Gyoma ér.	12 45	8 06	—	Nagyvárad ér.	9 20	9 30	—																
Sonkolyos >	9 18	7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Érmihályfalva								Érmihályfalva—Nagyvárad.															
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	8 31	—	Vegy. v. Vegy. v.								Vegy. v. Vegy. v.															
Szudrics >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	8 45	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	Érmihályfalva ind.	5 05	5 20																		
Lunka-Rézbánya >	10 56	8 21	—	V.-Velence >	10 01	9 09	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	Érselind >	5 37	6 01																		
Vaskóh ér.	11 12	8 49	—	Nagyvárad ér.	10 11	9 19	—	Bihar >	7 44	6 20	Székelyhid >	6 14	6 46																		
Székelyhid—Margitta																Margitta—Székelyhid															
V. v. V. v.				V. v. V. v.				V. v. V. v.				V. v. V. v.				V. v. V. v.															
Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—	Székelyhid ind.	9 50	7 55	—	Margitta ind.	4 35	4 45	—																
Apátkeresztur >	10 46	8 41	—	Monos-Petri >	4 46	4 56	—	Bihar >	7 44	6 20	—	Érselind >	5 37	6 01	—																
V.-Ábrány >	11 03	8 55	—	V.-Ábrány >	4 57	5 08	—	Paptamási >	8 13	6 48	—	Székelyhid >	6 27	7 00	—																
Monos-Petri >	11 16	9 06	—	Apátkeresztur >	5 13	5 26	—	Gyapoly >	8 29	7 03	—	Nagykágya >	6 27	7 00	—																
Margitta ér.	11 28	9 16	—	Székelyhid ér. reg.	5 54	6 07	—	B.-Diószeg >	8 52	7 24	—	B.-Diószeg >	6 42	7 20	—																
Fürdő-vonatok.																															
Sz. v. Sz. v. Szept. 15-ig				Sz. v. Sz. v. Szept. 15-ig				Sz. v. Sz. v. Szept. 15-ig				Sz. v. Sz. v. Szept. 15-ig																			
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—																
30	15	10	10	30	15	10	10	30	15	10	10	30	15	10	10																
40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15																
40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15																
40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15	40	22	15	15																

A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik. A †-tel jelzettek feltételes megálló helyek.